

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 368/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Wastech, s. r. o.**, Račianska 88B, Bratislava, IČO 46 788 930, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JANČO A PARTNERI, s. r. o., Štúrova 13, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ladislav Jančo, PhD., MPH, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5 S 247/2019 (pôvodne Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 247/2019) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 247/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. BA-5 S 247/2019 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť trovy právneho zastúpenia **530,86 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 247/2019, v súčasnosti vedenom pred Správnym súdom v Bratislave (ďalej len „správny súd“) pod sp. zn. BA-5 S 247/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je žalobkyňou v konaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) vedenej pôvodne pred krajským súdom pod sp. zn. 5 S 247/2019 po prechode výkonu súdnictva na správny súd pod sp. zn. BA-5 S 247/2019. Opisuje priebeh napadnutého konania, pričom tvrdí, že žaloba bola doručená krajskému súdu 5. novembra 2019, súdny poplatok bol uhradený 11. novembra 2019, vyjadrenie žalovanej bolo krajskému súdu doručené 29. apríla 2020, duplika sťažovateľky bola doručená súdu 22. mája 2020. Podľa tvrdení sťažovateľky od doručenia jej dupliky bol krajský súd nečinný.

3. Sťažovateľka využila aj sťažnosť na prietahy adresovanú predsedovi krajského súdu (30. septembra 2022), na ktorú reagoval krajský súd vybavením sťažnosti sp. zn. 1 Spr 257/2022 z 18. októbra 2022 tak, že ju vyhodnotil ako dôvodnú a ospravedlnil sa za vzniknutú nečinnosť.

4. Sťažovateľka, vychádzajúc z uvedeného, je toho názoru, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietahom, preto navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že označené právo sťažovateľky bolo napadnutým postupom krajského súdu porušené, prikázal správneho súdu v napadnutom konaní teraz vedenom pod sp. zn. BA-5 S 247/2019 konať bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľke od správneho súdu finančné zadosťučinenie v sume 15 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 368/2023-13 z 9. augusta 2023 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie správneho súdu, replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie správneho súdu:

6. Predsedníčka správneho súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV 415/2023 z 28. augusta 2023, doručenom 4. septembra 2023, v podstatnom odkázala na vyjadrenie sudkyne spravodajkyne, ktorá k veci uviedla, že vec bola podaná na krajskom súde 6. novembra 2019. Jej ako sudkyňi bola táto vec pridelená 8. augusta 2023. K postupu krajského súdu uviedla, že žalovaný bol výzvou zo 16. decembra 2019 vyzvaný na vyjadrenie k žalobe, ktoré bolo súdu doručené 11. mája 2020. K tomuto vyjadreniu zaujala stanovisko sťažovateľka podaním doručeným 22. mája 2020, čo bol aj posledný úkon vo veci. Ďalej tiež uviedla, že sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy 30. septembra 2022, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná. S uvedeným vyjadrením sudkyne spravodajkyne sa predsedníčka správneho súdu stotožnila, no zároveň poukázala na skutočnosť, že z celkového počtu 44 miest sudcov je na správnom súde obsadených len 23 miest, z ktorých je 20 aktívnych. V závere svojho vyjadrenia správny súd oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

II.2. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľka vo svojej replike doručenej 12. septembra 2023 v podstatnom zotrvala na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti a vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd po preskúmaní správnej žaloby sťažovateľky konštatuje, že ide o žalobu proti rozhodnutiu ministra životného prostredia Slovenskej republiky, ktorým bol posúdený vplyv na životné prostredie v súvislosti podnikaním sťažovateľky (zamýšľané termické zhodnocovanie ostatných odpadov). Vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že v okolnostiach veci išlo o štandardný návrh, preto nedospel k záveru, že by vec vykazovala právnu alebo faktickú zložitosť.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prieťahov v napadnutom konaní. Vychádzal pritom z predloženého súdneho spisu, z ktorého obsahu zistil tieto relevantné úkony súdu a strán konania v danej veci:

15. Vec napadla krajskému súdu 6. novembra 2019. Krajský súd 19. novembra 2019 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol uhradený 12. decembra 2019. Krajský súd 16. decembra 2019 zaslal žalobu sťažovateľky žalovanej spolu s výzvou na vyjadrenie k žalobe, ku ktorej sa žalovaná vyjadrila podaním doručeným 29. apríla 2020. Duplika sťažovateľky bola okresnému súdu doručená 20. mája 2020. Od doručenia dupliky sťažovateľky nebol uskutočnený ďalší úkon vo veci samej, resp. úkon smerujúci k prejednaniu a rozhodnutiu veci.

16. Z opísaného priebehu napadnutého konania vyplýva, že úkony súvisiace s prípravou pojednávania uskutočnil okresný súd ešte v máji 2020, pričom bez uvedenia relevantného dôvodu bol nečinný až do času presunu súdnej agendy z krajského súdu na správny súd (tzv. súdna mapa, pozn.).

17. Vychádzajúc z uvedeného a zo zistenej nečinnosti v trvaní viac ako troch rokov, ústavný súd jednoznačne dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

18. Na základe zistenia, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľky a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončená, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal správne mu súdu (subjektu, na ktorý prešiel výkon súdnictva v danej veci, pozn.), aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

IV. Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 eur, čo odôvodnila pretrvávajúcim stavom právnej neistoty vplyvujúcim na jej podnikanie a možnosť dosahovať zisk.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného krajským súdom, ako aj na zistenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur pre sťažovateľku za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

V. Trovy konania

23. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2023 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti, podanie vo veci samej) v hodnote po 208,67 eur a dvoch režijných paušálov v hodnote po 12,52 eur. Za úkon vyjadrenie k stanovisku správneho súdu doručené 12. septembra 2023 odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by mu nebola známa, resp. nevyplývala zo samotného spisu.

24. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 530,86 eur (bod 4 výroku nálezu).

25. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2023

Luboš Szigetí
predseda senátu